32ste jaar. — Nrs 154-155. Zaterdag 26 December 1885.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 26 DECEMBER.

—

Van alles wat.

De meeting die verleden week te Tongeren gehouden werd, brengt de aandacht terug op het vraagstuk der inkomrechten op de vreemde granen en het vee.

Moet men de vreemde granen en het vreemd vee vrij laten het land inkomen of moet men er inkomrechten op heffen?

De eene zegt : de douaanrechten moeten afgeschaft worden, alle koopwaren moeten vrij uit en ingaan, dat maakt dat alles goedkoop zal zijn en dat het leven gemakkelijker wordt voor iedereen. Dat noemt men den vrijhandel.

De andere zegt : onze inlandsche landbouw en onze nijverheden moeten tegen de vreemde concurrentie beschermd worden door inkomende rechten, zooniet worden wij overrompeld door den invoer van vreemde voortbrengsels, waartegen wij niet kunnen strijden. Deze noemt men protectionisten.

Wij zullen hier van het een of het ander dezer twee stelsels geen kwaad zeggen ; maar wat men toch met recht en rede kan vereischen dat is dat men aan den landbouw de bescherming niet weigere die men aan andere nijverheden toestaat.

Men zegt : er mogen geene inkomrechten gesteld worden op de vreemde granen of op het vreemd vee, omdat het brood en het vleesch moeten goedkoop zijn. Goed zoo ; maar men kan even zoo zeggen : er mogen geene inkomrechten geheven worden op de vreemde stoffen en op het ijzer, want de kleine man moet zijne kleederen en zijne werktuigen goedkoop kunnen bekomen.

Wat gebeurt er? Op alles wat de boer moet koopen staan rechten ; het vreemd laken, het vreemd leer, het vreemd ijzer, de vreemde kolen, in een woord alle voortbrengsels der nijverheid moeten rechten betalen om ons land binnen te komen. De granen en de beesten, precies hetgeen de boer moet verkoopen, die kunnen uit den vreemde ons land overstroomen zonder een centiem rechten te betalen !

Is dat rechtvaardig?

Als de werkman een brood of een stuk spek moet koopen dan moet hij zich dat voedsel goedkoop kunnen aanschaffen. Extra !

Maar als de boer eene nieuwe broek of eenen blauwen kiel moet hebben, dan moet hij het duur betalen omdat de belgische fabrieken tegen de vreemde concurrentie moeten beschermd worden !

Wij zijn geene vijanden van den vrijhandel ; maar indien men dit stelsel goed vindt, waarom wil men het dan op den landbouw alleen toepassen?

⁂

Lezers van den *Postrijder*, weet gij wat het tongersch geuzenling verleden zaterdag over den meeting schreef? Het geuzenbladje zegde dat de meeting « *een meeting van boeren was* » dat de talrijke personen die uit alle gewesten der provincien Limburg en Luik toegesneld waren « *boeren en pijpenkoppen waren* » en dat er in de zaal niets dan « *klompen en kielen waren.* »

Ziedaar, menschen van den buiten, hoe de tongersche geuzen u uitschelden.

Komen de kiezingen aan, dan verandert die geuzenbeol seffens van toon. Dan liggen de geuzen op de knieen voor u en dan belooven zij u al wat mogelijk is om u maar eenige stemmen voor het een of het ander gensken te kunnen afruggelen. En wanneer gij de geuzerij met al haren aanhang naar den bliksem gezonden hebt, dan beginnen die kerels u weer uit te maken voor al wat vies en leelijk is.

Kiezers van den buiten, herinnert u er van als het tijd zal zijn.

⁂

Een pachter uit de omstreken van Tongeren schrijft ons den volgenden brief :

Mijnheer de *Postrijder*,

Ik ben maar een boer en ik ben meer gewoon den ploegstaart dan de pen in de hand te nemen. Maar in mijne ledige uren lees ik toch eens gaarne de gazet.

Deze week heeft men mij het tongersch geuzenblad in de hand gestoken, en ik heb misschien ongelijk gehad van het ding niet in het vuur onder den koeketel te steken ; maar afin kom, ik heb het gelezen. En daar stond in, dat er op den dag der laatste foor een meeting gehouden werd in den *Allée Verte* te Tongeren ten einde middelen te zoeken om den armen landbouwer ter hulp te komen.

Ik was ook op die vergadering, mijnheer de *Postrijder*, en ik heb in de handen geklapt en bravo geroepen als ik de rechten van den landbouwer hoo de verdedigen en ik heb M. T'Serstevens, de dappere voorstaander onzer belangens tot op de groote markt vergezeld onder het geroep van *Leve M. T'Serstevens !*

Mij docht dat dit eene heele deftige vereeniging geweest was. Ik meende dat de politiek vreemd was aan die vergadering en dat enkel de kwestie van den landbouw in het spel was.

Maar het tongersch geuzenblad vindt daar dadelijk een voorwendsel in om volgens zijne gewoonte den landbouwer te beleedigen. Die menschen, zegt het, die daar de meeting bijwoonden, dat waren halve wilden, stomme boeren, pijpenkoppen enz. die niet waard zijn dat men zich met hen ophoude.

Dat herinnert mij nog iets anders.

Over eenigen tijd, waren er eenige muzieksocieteiten van de dorpen naar Tongeren gekomen. Het geuzenblad zeide zaterdags dat, indien de boeren nog durfden terug komen, dan zouden de liberalen ze de stad uitjagen.

Het schijnt dan dat de boeren niet heel welkom zijn met de liberalen van Tongeren. Dat is goed te weten.

Ik raad alle boeren de deur der liberale winkels voorbij te gaan. Als wij boeren alle beleedigingen van de geuzen moeten verdragen, dan zouden wij toch drie dubbele ezels zijn van onze centen naar die menschen te dragen. De boer is veel te goed en veel te verdraagzaam. Die vernenkerij moet ophouden, zij heeft al veel te lang geduurd.

Wie niet hooren wil moet voelen. Dat de geuzen naar de liberale winkels gaan, dat laat zich begrijpen. Maar dat men niet verwonderd zij, zoo de katholieke menschen van het dorp de liberale winkels voorbij gaan.

Vindt gij niet, Mijnheer de *Postrijder* dat ik gelijk heb?

⁂

Den 27 januari 1886 zal te Brussel eene groote algemeene vergadering gehouden worden van al de komiteiten der landbouwersbonden en vereenigingen van geheel het land voor doel hebbende het heffen van invoerrechten op de vreemde landbouwvoortbrengsels.

Deze vergadering zal plaats hebben in het lokaal der Midden-maatschappij van Landbouw, Koninklijke plaats, in de *Taverne du Globe*.

⁂

Alweer een nuttige maatregel welken ons katholiek gouvernement genomen heeft om den landbouw ter hulp te komen. De minister van landbouw heeft eene commissie benoemd tot voorbereiding van een wetsontwerp op de vervalsching der meststoffen. De meest geleerde landbouwkundigen van het land maken deel van deze commissie. Veel moet men op den buiten niet geweest zijn om te vermoeden wat onwaardeerbare voordeelen er voor de landbouwers uit deze wet zullen spruiten. Het is maar als men ons gouvernement aan het werk ziet, dat men eerst gewaar wordt wat overgroot geluk voor ons land de liberale verplettering van 10 juni 1884 geweest is. De liberalen toen zij aan het roer waren, bekommerden zich slechts om eene zaak : de pastoors plagen, de katholieken vervolgen en... nuttelooze scholen bouwen. Maar de landbouw, de handel, de nijverheid?.. Dat trokken zij zich niet aan. Zij hadden den tijd niet om er op te denken.

De katholieken, integendeel, zijn wat minder met politiek en partijschap bezig, maar bewerken ook gedurig en op alle mogelijke manieren het welzijn van het volk en de bevordering van 's lands zaken. Dat is 't verschil van het onderscheid.

⁂

In de zitting van den Senaat van 21e december, was het toevallig kwestie van de manifestatie van 7 september 1884, waar de katholieken zoo schandelijk door het brusselsche straatgespuis mishandeld werden.

Onze achtbare senateur, graaf de Borchgrave d'Altena nam het woord in deze voege :

Met spijt, zegde hij, hoor ik gebeurtenissen herinneren die in het vergeetboek moesten blijven. De heer Graux draagt de onvoorwaardelijke verdediging voor van de brusselsche burgerwacht.

Beter ware het, ik herhaal het, hier niet te spreken van de betreurenswaardige gebeurtenissen waarin zij betrokken werd.

De heer Graux bevond zich den 7e september, in de Louisalaan, maar ik nam deel aan de betooging, ik stapte aan het hoofd der manifestanten uit Limburg.

Bevel was er gegeven volstrekt niet luidruchtig te manifesteeren. Niettegenstaande dat, zijn wij beleedigd, uitgejouwd, ja zelfs geslagen geworden. Tegenover de Beurs werd een mijner vrienden gekwetst ; men liet hem zelfs de betooging niet verlaten, de menigte belette hem den doortocht.

Een manifestant die slagen had gekregen en zich verdedigd had, werd door de policie aangevat ! De heer volksvertegenwoordiger Meyers wil tusschentreden.

Niets te doen ! Aan de beurs zie ik de burgerwacht. Ik denk : Nu zijn wij in veiligheid. Men heeft maatregelen genomen. Welnu, het is juist daar dat wij gestooten, uitgejouwd, geslagen werden, en ik roep de getuigenis in van graaf de Grunne om te weten of de burgerwacht zich veroerd heeft terwijl men ons alzoo met woede aanviel en poogde ons onze standaarden te ontnemen. (*Goedkeuring rechts.*)

De heer Graux heeft gezegd dat hij mijne getuigenis slechts als afzonderzijk en persoonlijk, hoe achtenswaardig ook, beschouwt. Ik stel er prijs op te doen uitschijnen dat er geen onderzoek bestaat dat tegen mijne beweringen kan opwegen.

Den 7n September waren er van weerskanten der Anspachlaan, tegenover de Beurs, afdeelingen der burgerwacht. Welnu, daar is het dat wij het geweldigst geslagen en aangerand werden. Daar is het dat ik strijden moest om ons vaandel terug te winnen. Geen onderzoek ter wereld kan opwegen tegen dit verhaal dat ik op mijn eerewoord bevestig. (*Goedkeuring rechts.*)

⁂

De *Etoile Belge* kondigde, eenige weken geleden aan, dat onze belgische liberalen, in 1889, naar Parys den 100e verjaardag der eerste Fransche revolutie van bloedige en akelige memorie zullen gaan meevieren.

Dit feit zal niemand met de historie dezer zoo beroerde tijden bekend, verwonderen. Onze belgische liberalen zijn immers de broeders der Fransche bloedhonden die, in de jaren 90, op verzoek der liberalen van dien tijd, ons vaderland kwamen overweldigen.

Wie weet niet dat die Fransche sansculotten hier onder den valschen kreet van *vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid*, binnen stormden om ons, zoo zij zegden, te verlossen van de slavernij waaronder wij gebukt gingen.

Doch hun middel van verlossing bestond in *moorden, rooven, brandstichten en verdrukken !*

Duizenden Belgen werden zonder vorm van proces op de lafste wijze doodgeschoten.

De eigendommen van talrijke edellieden en burgers wierden verbeurd verklaard.

De kerk- en kloostergoederen werden aangeslagen en ten voordeele der Republiek openbaarlijk verkocht.

De Bisschoppen, priesters en kloosterlingen van beide geslachten werden als gevaarlijke wilde dieren achtervolgd.

De kerken en kapellen werden op vele plaatsen bestormd, de Christus- en heiligenbeelden en versierselen aan stukken geslagen, en al wat eenige waarde had geroofd, om dan het gebouw aan de vlammen over te leveren. Daar waar de kerken gespaard bleven, werden alle de kunstvoorwerpen en vooral de schilderijen gestolen en naar Parys overgevoerd.

De klokken werden uit de torens afgelaten om ze naar de muntfabrieken der Republiek te sturen en er koperen munt van te slaan.

De uitoefening van den Godsdienst werd verboden, en de burgers waren verplicht in afgezonderde plaatsen, in kelders, op zolders, in stallen en in schuren de godsdienstoefeningen bij te wonen en hunne kinderen te laten doopen. Wie heeft van dien bedroefden tijd niet hooren spreken? Wee hen wanneer het ter wete kwam dat zij eene godsdienstige ceremonie hadden bijgewoond, want boete en gevangenis was hun lot.

Eene nieuwe religie werd ingericht en de burgers waren verplicht de afgodin der Rede te gaan aanbidden, die meest altijd door een slecht wijf door ontucht en dronkenschap ten diepste gezonken, werd vertegenwoordigd of afgebeeld.

De zondag werd afgeschaft en vervangen door den *decadi* of tienden dag die op straf van boete en gevangzitting moest gevierd worden.

De jongelingen wierden met geweld aan hunne ouders ontrukt en bij 't leger ingelijfd. Duizende jongelingen welke zich hiertegen verzetteden, vielen soms na eene heldhaftige verdediging onder de doodende kogels der sansculotten.

En 't is de verjaardag van al dat bloedvergieten, van alle die rooverijen en uitplunderingen, van alle die geweldaandoeningen, van alle die vervolgingen, van alle die schelmerijen dien onze liberalen, in 1889, met de Parijsische radikalen gaan meevieren !... Ja, dan gaan zij de Franschen danken over hunne weldaden van de jaren 179 !

't Verwondert ons niet : de overgroote meerderheid onzer hedendaagsche liberalen, vooral in de groote steden, wenschen niets beter dan de vernieuwing van 't gene in die bloedige en akelige tijden is voorgevallen. Op hunne beurt zouden zij de hand willen leggen op de goederen van kerken, kloosters en rijken en hunnen godshaat in een bloedbad lesschen !...

Wij hebben de overtuiging dat wanneer onze liberalen, of liever geuzen met hunne Fransche broeders den verjaardag van den sansculottentijd zullen gaan vieren, in Belgie, vooral bij het Vlaamsche volk, eene machtige stem zal opgaan welke de wereld door zal gehoord worden, om te protesteeren tegen de verheerlijking van de moorderijen, brandstichtingen en plunderingen die hier alsdan gepleegd werden en welke ook zal leeren hoe het gezonde deel van ons volk, dat de meerderheid uitmaakt, over die deelneming oordeelt !

⁂

De propagande te Rome heeft uit het vikariaat van oostelijk-Chochinchina tot 1 november bericht ontvangen dat er vermoord zijn : 9 fransche missionarissen, 7 inlandsche priesters, 60 katechiseerders, 270 inlandsche zusters en 24,000 christenen.

200 parochien zijn totaal vernield, 225 kerken afgebrand, 17 weeshuizen, 10 kloostersvereenigingen, 4 landbouwkolonien, 2 seminarien en 2 apotheken verwoest.

In noordelijk-Conchinchina zijn vermoord : 7000 christenen, waarvan 9 inlandsche priesters en 60 parochien uitgeroeid.

Bij die tijding wordt gevoegd dat de christenen, die er zijn overgebleven, van honger sterven. Het is de *Temps* die deze berichten meêdeelt.

⁂

Men weet dat de katholieke onderwijzers, die vroeger tot het officieel onderwijs behoorden, en door de wet van 1879 gedwongen werden te kiezen tusschen hunne broodwinning en hun geweten, door minister Van Humbeeck van hun recht op pensioen zijn beroofd geworden.

Het geheele land — behalve natuurlijk de liberale drukpers — zal met genoegen vernemen dat de middensektie van het budjet der openbare schuld verslaggever de heer Verwilghen het gouvernement uitnoodigt niet langer meer te wachten om den toestand te regelen der officieele onderwijzers, die gemeend hebben hun ontslag te moeten geven, tengevolge van de toepassing der wet van 1 juli 1879.

⁂

Dezer dagen heeft het fransch gouvernement een smeekschrift ontvangen, geteekend door 105 geneesheeren van Parys, waardoor deze verzoeken dat de zusterkens in de gasthuizen zouden behouden of hersteld worden.

Niemand zeker is beter in staat dan zij om te oordeelen over de onwaardeerbare diensten, welke de gasthuisnonnen bewijzen ; niemand kan beter beseffen wat de zieken er zouden door lijden, indien men ze voor goed moest verwijderen.

Wat nog meer gewicht geeft aan de handelwijze der parysische doktoren, is dat er zich tusschen hen een groot getal goddeloozen en vrijdenkers bevinden, maar die toch de zelfopoffering der zusters naar weerde schatten en dezelve verre stellen boven de betaalde diensten van meiden of knechten.

Deze beoordeeling strekt zeker tot eer aan die engelachtige gasthuisnonnen, die aan de wereld vaarwel gezegd hebben, om hunnen lijdenden evenmensch bij te staan en te dienen ; tot eer ook aan den godsdienst, die zulken heldenmoed kan inboezemen !

Maar ook welke les, welke schande voor onze liberalen ! Immers zij hebben het schoon te loochenen, het plan der vrijmetselaars is, de zusterkens uit de gasthuizen te verjagen en ze door wereldlijke ziekendienders te vervangen.

Wie hierdoor het meest zou lijden, zou ongetwijfeld het lijdende volk zijn, dat de zorgen, de liefde, de toegenegenheid niet meer zou ontmoeten, welke de zusters hun betoonen ; doch wat bekommeren de heeren der vrijmetselarij zich met zulke prullen. Zij gaan immers naar het gasthuis niet ; en wat den armen man betreft, men behandele hem gelijk men het goed vindt, als hun godsdiensthaat maar voldaan is, dat is hun genoeg. — Aardige volksvrienden !

⁂

Dat de liberalen eigenlijk hun botten vagen aan 's lands belangen, bewijst het volgende :

Iedermaal dat er op de Kamer eene politieke discussie plaats had, iedermaal dat er op de bisschoppen, op de pastoors, op paters en nonnen moest gekapt worden, waren al de liberale volksvertegenwoordigers op hunnen post.

Maar nu dat, dank aan ons katholiek ministerie, de Kamer zich met nuttige en belangrijke zaken onledig houdt, zien de liberalen naar de zittingen niet meer om.

Moet ge nu met ons niet bekennen, lezers, dat de liberalen toch maar *farceurs* en comedianten zijn?

VERLOREN EER

Een verhaal naar het hoogduitsch.

(2e VERVOLG.)

Na den verkwikkenden onweersnacht steeg de zon, stralend in goud en purper aan de oosterkim omhoog. Op de weiden glinsterden en flikkerden milliœnen fonkelende diamanten, en even als de planten verfrischt en nieuw gesterkt zich verhieven, zoo ook ademden de levende schepselen met verrukking de heerlijke, geurige morgendlucht in.

Gelijk een loopend vuur verspreidde reeds in de vroegte zich het gerucht, dat Willem teruggekeerd was en Frans Stam, de goedhartige herbergier, hem als knecht aangenomen had. Dat begreep niemand, want Willem was toch een ontslagen dief, dien de gemeente niet in haar midden dulden mocht.

Hij had nooit vele vrienden gehad ; wegens zijne moeder had men hem reeds vroeger gemeden ; met den zoon der heks wilde niemand vriendschappelijk omgaan. Men had ook toenmaals niet begrepen, hoe Dora Stelman, dat knappe meisje, dat zooveel aanzoek had, aan hem boven alle anderen de voorkeur gegeven had !

Dat hij den diefstal uit vertwijfeling gepleegd had, wisten allen ; ieder ander zou zulks tot verontschuldiging gediend hebben, alleen hem, de zoon der heks niet ! Hem had de booze, de bondgenoot zijner moeder, op de baan der misdaad gevoerd, nu was hij met lichaam en ziel aan hem vervallen, nu moest hij voorwaarts op deze baan, die naar het tuchthuis of op het schavot leidde. Daarover was, tijdens hij in de gevangenis zat, zoo dikwijls gesproken geworden, dat ieder vast van de waarheid dezer voorzegging overtuigd was ; ja, niemand had geloofd, dat Willem zoo onbeschaamd zou zijn om nog in zijn geboorteplaats terug te keeren.

Wat wilde hij hier? zijne moeder was dood ; zijne bruid met een ander verloofd, zijn erf verkocht !

Die hem den vorigen avond in de herberg aangetroffen hadden, zegden, dat hij er wanhopend uitgezien had, en in zijne roes vreeselijke bedreigingen tegen den mulder geuit had, men kon er staat op maken, dat men in de eerste dagen van een groot ongeluk zou hooren. Waar slechts twee menschen dien morgen bij elkander waren, spraken zij over hem, en in het geheele dorp waren er slechts twee personen, die hem in bescherming namen en verdedigden : de weerd, bij wien Willem een onderkomen gevonden had, en Dora.

Het meisje ontstelde hevig, toen hare moeder haar vertelde dat Willem er geweest was ! zij had even zoo min als de overigen verwacht, dat hij ooit weer naar het dorp terugkeeren zou. Zij moest hem spreken, zijne bedreigingen, welke men haar overbracht, beangstigden haar ; hij zou weten waarom zij hem de trouw gebroken had, dan mocht hij oordeelen ; zij geloofde niet dat hij haar veroordeelen zou.

Zij verwachtte, dat hij nog eens komen en haar in de hut harer moeder opzoeken zou ; als zij zich echter in die verwachting teleurgesteld zag, ging zij naar de herberg.

Oogenschijnlijk kalm en bedaard kwam hij haar te gemoet, doch een trek van verachting vertoonde zich op zijn somber gelaat toen hij haren groet beantwoordde.

Zij verzocht hem haar te volgen, het was haar te eng in de lage gelagkamer, zij meende buiten vrijer te kunnen ademen en den zwaren last afschudden, die loodzwaar op hare ziel drukte.

Zij ging door den hof van den herbergier en over de weide in het bosch, dat hierachter lag ; zij dacht er niet aan, dat het de weg was, die naar den molen voerde. Zij bleef in het hout staan en wachtte op den jongen man, die haar langzaam volgde. Hare groote schoone oogen zagen hem met innige deelneming aan en het smartelijke trillen harer lippen verraadde, hoe zeer zij zelve leed.

— Gij denkt, dat ik mij niet zal kunnen verontschuldigen, ving zij aan, terwijl zij langzaam naast hem voortging, gij meent, dat het geld mij verleid heeft den mulder mijne hand te reiken. Is het niet zoo?

— Gij zegt het zelve, antwoordde Willem kortaf. Hoe kan het ook anders zijn?

— Neen, als ik het om die reden gedaan had, dan was ik slecht, ging Dora met een diepen zucht voort, dan kon ik mij zelve niet meer achten. Zie, ik wil het u zeggen, uitgenomen Hagen, mijne moeder en ik, weet het nog geen mensch. De mulder heeft altijd een goed oog op mij gehad en ik geloof ook, dat hij mij van harte lief heeft, maar zoolang gij er waart, kon het hem niet baten. Nadat zij u weggevoerd hadden, had ieder den mond vol van u, alleen Hagen niet ; zoo erg was het niet, zegde hij, en die kleine bussel hout zou niemand arm gemaakt hebben. Wij zullen daarover voor het oogenblik niet verder spreken, Willem ; ik heb u altijd voorgesproken als de anderen u voor slecht uitkreten en dat doe ik ook heden nog. Maar zij zegden, dat gij nimmer terug kondet keeren en het ook niet doen zoudt, want de omgang in de gevangenis met de andere boeven beroofde u nog van den laatsten sprankel goeds dat in u was. Zij zegden, dat de direkteur ook betuigd had, dat gij nooit een braaf man worden zoudt. Maar ik had toch aan u vastgehouden, indien wij niet zoo dood arm geweest waren ! Het was een harde winter, wij konden niet veel verdienen, moeder werd ziek, dus kunt gij u voorstellen, dat zorg en nood groot waren. Hagen heeft ons ondersteund, hij liet ons geen gebrek lijden, hij betaalde den dokter en apotheker, hij gaf ons hout, meel en aardappelen en wij moesten dit aannemen, omdat wij toch zoo arm waren. En zie, als het voorjaar kwam, daar zegde hij mij, dat hij mij zoo lief had, en hij niet gelukkig worden kon, als ik niet zijne vrouw werd.

— En toen dacht gij, hij is een rijk man, en indien ik hem neem, heb ik altijd volop meel, hout en aardappelen ! sprak Willem verbitterd.

— Neen, daaraan dacht ik niet, antwoordde het meisje met bevende stem, aan mijzelve heb ik niet gedacht, want ik zou liever met u droog brood eten dan met hem in overvloed leven !

— Ook thans nog? vraagde Willem, haar doordringend aanziende.

— Ja, ook thans nog ! bevestigde Dora zuchtende ; maar het kan niet zijn, hij heeft te veel macht over mij ! Ik heb hem gezegd, dat ik hem niet lief kon hebben, niet zoo lief als het tusschen man en vrouw zijn moet, maar hij meende dat dit zich wel schikken zou, als wij maar eerst getrouwd waren. Moeder heeft mij ook bepraat en de oude Lena en...

— En al de oude wijven, die altijd kwaad stoken ! viel Willem haar woest in de rede. En toen hebt gij toegegeven en u daarmee gerustgesteld, dat ik niet terug zou komen !

— Neen, ik heb niet toegegeven ! zegde Dora met een toornigen blik op den jongen man, die aan den zoom van het bosch stond en somber op de molen staarde, die op geringen afstand voor hem lag. Ik heb gezegd dat het mij niet mogelijk was, dewijl ik u trouw beloofd had, en dat ik mij nog altijd vasthield aan die hoop, dat gij terugkeeren en voor ons beiden werken zoudt.

De jonkman keerde den molen den rug toe en zette zich op een omgekapten boomstam : hij haalde zijne pijp uit den zak, stopte haar en stak ze zorgvuldig aan.

— Indien gij standvastig gebleven waart, hadt gij uw gegeven trouwbelofte niet verbroken, merkte hij scherp aan.

Het meisje wiegde zachtkens het hoofd, haar oog rustte peinzend op het gebouw, onder welks dak zij weldra als huisvrouw gebieden zou. Hoe stil en vreedzaam lag het daar te midden der groepen zwaar beladen fruitboomen ! Of ook daarbinnen de vrede woonde, zonder welk geen aardsch geluk volledig is?

— Wij waren arm, sprak zij zacht, en moeder was hem veel geld schuldig.

— Aha !... en daarmee dreigde hij u?

— Neen, hij dreigde niet, maar hij zegde, dat als ik niet zijne vrouw werd, de gemeente aansprakelijk was voor hetgeen hij ons gedaan had en wanneer zij het hem niet vergoedde, dan moesten wij toezien hoe wij de schuld zouden afdoen.

— Was dat geene bedreiging? vroeg Willem driftig.

— Misschien wel... ik weet het niet ! Moeder weende dag en nacht en noemde mij een ondankbaar, hardvochtig kind. Ik heb het zoo lang uitgehouden als ik kon. Eindelijk liet ik mij bepraten om aan al die ellende een einde te maken, en niemand weet hoe mijn hart gebloed heeft, als ik den mulder zegde, dat ik zijne vrouw wilde worden.

(Wordt vervolgd.)